

Bài 15:

VI PHẠM PHÁP LUẬT VÀ TRÁCH NHIỆM PHÁP LÝ CỦA CÔNG DÂN

I. Nội dung bài học

1. Vi phạm pháp luật:

a. Vi phạm pháp luật là gì?

- Hành vi trái pháp luật, có lỗi.
- Do người có năng lực trách nhiệm pháp lý thực hiện

b. Các loại vi phạm pháp luật:

- **Vi phạm pháp luật hình sự:** Là hành vi vi phạm pháp luật gây nguy hiểm cho xã hội, được qui định trong Bộ luật Hình sự.

Vd: Các hành vi cố ý gây thương tích, giết người, cướp của, buôn bán tàng trữ ma túy...

VD: Tình huống:

Do mâu thuẫn đất đai ông Nguyễn Văn A và con trai đã trói ông Nguyễn Văn B vào cột, sau đó cùng với con trai cởi hết quần áo của ông B và đánh ông B gây xương sườn phải vào viện.

Ông A và con trai có vi phạm pháp luật hình sự không?

=> Hành vi của ông A rõ ràng có dấu hiệu vi phạm pháp luật hình sự về hành vi “giữ người trái pháp luật” "làm nhục người khác" và “cố ý gây thương tích”. Theo đó, nếu hành vi của ông A trói ông B chỉ với mục đích để đánh ông B thì chỉ truy cứu trách nhiệm hình sự về tội “Cố ý gây thương tích” quy định tại điều 104 Bộ luật Hình sự. Hai đối tượng bị bắt cùng tang vật cướp giật

- **Vi phạm pháp luật dân sự:** Là hành vi vi phạm pháp luật, xâm hại đến các quan hệ tài sản và quan hệ pháp luật dân sự khác được pháp luật bảo vệ.

– Vd: lừa đảo chiếm đoạt tài sản, vi phạm quyền tác giả...

- **Vi phạm pháp luật hành chính:** Là hành vi vi phạm pháp luật, xâm phạm các qui tắc quản lý nhà nước mà không phải tội phạm.

Vd: Vi phạm luật giao thông, lấn chiếm lòng đường, vỉa hè...

VD: Tình huống:

Anh A đang điều khiển xe gắn máy đi trên đường. Đến đoạn đường giao cắt với ngõ nhỏ thì bị anh B điều khiển xe gắn máy khác đi từ ngõ ra đâm vào, xảy

ra tai nạn. Trách nhiệm thuộc về ai?

Với tình huống trên, nếu anh A đang đi trên đường chính, gặp anh B điều khiển xe từ trong ngõ đâm vào, tai nạn xảy ra trách nhiệm thuộc về anh B.

Vì: Tại khoản 3 điều 24 Luật giao thông đường bộ quy định: Tại nơi đường giao nhau giữa đường không ưu tiên và đường ưu tiên hoặc giữa đường nhánh và đường chính thì xe đi từ đường không ưu tiên hoặc đường nhánh phải nhường đường cho xe đi trên đường ưu tiên hoặc đường chính từ bất kỳ hướng nào tới.

Đường chính: là đường bảo đảm giao thông chủ yếu trong khu vực.

Đường nhánh: là đường nối vào đường chính.

- Vi phạm kỷ luật: Vd: học sinh đánh nhau, quay cốp, ...
- Lưu ý: Nhiều khi sự phân biệt giữa hành vi vi phạm PL hành chính và hành vi vi phạm PL hình sự chỉ khác nhau ở mức độ nguy hiểm của hành vi.

2. Trách nhiệm pháp lí:

a. Trách nhiệm pháp lí là gì?

- Nghĩa vụ đặc biệt.
- Chấp hành những biện pháp bắt buộc do Nhà nước quy định.

b. Các loại trách nhiệm pháp lí:

- Trách nhiệm hình sự
- Trách nhiệm dân sự
- Trách nhiệm hành chính
- Trách nhiệm kỷ luật

3. Trách nhiệm của công dân:

- Chấp hành nghiêm chỉnh pháp luật.
- Đấu tranh với các hành vi vi phạm pháp luật.

Bài tập củng cố:

Bài tập 1:

Trong 4 hành vi sau hành vi nào phải chịu trách nhiệm pháp lí? Vì sao?

1. Một người mắc bệnh tâm thần cướp giật bóp tiền của người qua đường.
2. Một người say rượu lái xe gây tai nạn giao thông.
3. Một thanh niên phóng nhanh, vượt đèn đỏ đâm vào một HS đang đi qua đường, làm HS đó bị thương ngoài da.
4. Một em bé 4 tuổi nghịch lửa làm cháy nhà hàng xóm.

Bài tập 2:

Tùng là một học sinh lớp 9 lười học, một hôm Tùng lén lút đưa cho Minh (bạn

cùng lớp) chiếc xe Mi-ni nhờ bán giúp. Minh hỏi chiếc xe này của ai? Tùng nói: Mới mua ở chợ nhưng không thích loại xe này. Hôm sau Minh đi bán thì bị chủ xe phát hiện, bắt Minh đến công an.

Hãy lựa chọn một trong các phương án sau:

Minh không phạm tội, vì không tham gia vào việc trộm cắp.

Minh phạm tội “trộm cắp tài sản” vì chủ xe thấy xe của mình trong tay Minh.

Minh phạm tội tiêu thụ tài sản do người khác phạm tội mà có.

Bài tập 3:(SGK 56)

Tú (14 tuổi – Học sinh lớp 9) ngủ dậy muộn nên mượn xe máy của bố để đi học. Qua ngã tư gặp đèn đỏ, Tú không dừng lại, phóng vọt qua và chẳng may va vào ông Ba – người đang đi đúng phần đường của mình, làm cả hai cùng ngã và ông Ba bị thương .

Hãy nhận xét hành vi của Tú. Nêu các vi phạm pháp luật mà Tú đã mắc và trách nhiệm của Tú trong sự việc này?

- Các vi phạm pháp luật mà Tú mắc phải:

+ Đi xe máy chưa đủ tuổi quy định.

+ Vượt đèn đỏ, gây tai nạn.

- Trách nhiệm của Tú trong sự việc này là:

+ Tú và gia đình phải có trách nhiệm bồi dưỡng, chăm sóc ông Ba.

+ Tú bị xử phạt hành chính theo quy định của Pháp luật.

Hướng dẫn học bài ở nhà

- Học thuộc nội dung bài học, làm bài tập 2,6 trong SGK 55,56.

- Đọc tham khảo thêm: Luật hình sự, Luật hành chính, Luật dân sự và bài 16 quyền tham gia quản lí Nhà nước, quản lí xã hội của công dân.